

Implementatie en evaluatie van het Namaste Familieprogramma

Wetenschappelijk onderzoek VU medisch centrum

Wat houdt Namaste Care in?

Namaste Care is een zorgprogramma voor en met verpleeghuisbewoners met gevorderde dementie dat in Amerika ontwikkeld is. Het gaat uit van een eenvoudige menselijke benadering die zich richt op de levenskwaliteit van de persoon met dementie en zijn of haar naasten. Dit gebeurt vanuit de zogenaamde “persoonsgerichte” zorg en de op comfort en kwaliteit van leven gerichte palliatieve zorg voor mensen die niet kunnen genezen. Het hebben van contact met de verzorging én met familie staat centraal. De onderlinge relatie wordt beleefd en verbeterd, bijvoorbeeld door aanraking of door samen iets te doen, zoals het geven van een handmassage of het bekijken van foto’s uit het verleden. De bewoner wordt op deze manier uit zijn of haar (betrekkelijke) isolement gehaald.

Wat kan het programma in ons land betekenen?

In Amerika, Engeland en Australië is Namaste Care al getest en ingevoerd, en met succes. In Engeland vond familie het bijvoorbeeld waardevol dat men in plaats van steeds minder, weer meer kon doen. In Amerika en in een aantal andere Europese landen hebben mensen met dementie kort voor overlijden een betere kwaliteit van leven dan bij ons. Er is dus ruimte voor verbetering. Anders dan in het buitenlandse Namaste Care, willen wij ook de familie en meer vrijwilligers een rol geven in de uitvoering van onze aangepaste variant van het Namaste Care programma, het “Namaste Familieprogramma.” Op deze manier willen wij hen actiever bij de zorg voor de persoon met dementie betrekken.

Wat houdt het onderzoeksproject rond het Namaste Familieprogramma in?

Doel van het onderzoek is om te evalueren in hoeverre het Namaste Familieprogramma positieve effecten heeft voor bewoners en familieleden. Daarnaast bekijken we of het programma kosteneffectief is. De verpleeghuizen die deelnemen worden door middel van loting in twee groepen ingedeeld: de interventiegroep waar het Namaste Familieprogramma geïmplementeerd en uitgevoerd wordt, en de controlegroep die hun gebruikelijke zorg blijft leveren, en waar eerst nog geen Namaste Familieprogramma start. Na het onderzoek bieden wij de huizen in de controlegroep alsnog de mogelijkheid om het Namaste Familieprogramma te implementeren.

Wat levert deelname aan het onderzoek u op?

- ✚ Ervaring opdoen met nieuw zorgaanbod
- ✚ Kans om de familie/mantelzorgers en vrijwilligers actiever bij de zorg te betrekken
- ✚ Gratis training en supervisie van uw medewerkers, vrijwilligers en familieleden in het implementeren en uitvoeren van het programma
- ✚ Gratis toolkit “Namaste Familieprogramma” met o.a. handleiding, checklists en voorlichtingsmateriaal
- ✚ Uitwisseling van ervaringen met andere deelnemende verpleeghuizen
- ✚ Op de hoogte blijven van laatste wetenschappelijke inzichten op dit gebied
- ✚ De mogelijkheid tot profileren met extra aandacht voor kwaliteit van leven en persoonsgerichte zorg

Wat is de verwachte tijdinvestering?

✚ *Uitvoering Namaste Familieprogramma:*

De verpleeghuizen in de interventiegroep krijgen voorafgaand aan de implementatie van het Namaste Familieprogramma een training aangeboden voor de manager en de medewerkers die het Namaste Familieprogramma zullen uitvoeren (circa 1 dagdeel). Voor de dagelijkse uitvoering van het

Namaste Familieprogramma zelf is naar verwachting geen extra personeel nodig, maar het vraagt mogelijk wel een andere manier van werken doordat de bewoners met ernstige dementie bij elkaar worden gebracht in een ruimte die voor het Namaste Familieprogramma wordt gebruikt. Het kan ook raadzaam zijn om een van uw medewerkers als Namaste-coördinator aan te wijzen. Familieleden en vrijwilligers worden uitgenodigd om mee te helpen het programma te draaien. Wij verwachten dat de investering in (extra) tijd die de familie en vrijwilligers besteden aan de persoon met dementie direct ten goede komt aan hen allemaal. Wij helpen bij het organiseren van een informatiebijeenkomst voor familieleden en vrijwilligers.

Gegevensverzameling onderzoek:

In zowel de interventie als de controlegroep verzamelen wij gegevens om de effecten van het Namaste Familieprogramma te kunnen meten. Dit doen we via vragenlijsten bij met name de familie, maar ook bij de verzorging en artsen. De familie wordt gevraagd om elke paar maanden, gedurende een jaar, een vragenlijst in te vullen. Dit kan online of anders via een papieren vragenlijst. Indien gewenst, kunnen de onderzoekers hierbij helpen bijvoorbeeld via de telefoon of in het verpleeghuis. Een aantal personen, en dit kan ook een vrijwilliger of manager zijn, zal worden uitgenodigd voor een diepte-interview over de ervaringen met het Namaste Familieprogramma. Wanneer de persoon met dementie komt te overlijden gedurende de onderzoeksperiode volgt nog eenmaal een vragenlijst. Bij de artsen vragen wij enkele medische gegevens uit van de bewoners in het onderzoek.

Wat is nodig om het programma uit te kunnen voeren?

Als er een aparte, comfortabele ruimte voor het Namaste Familieprogramma wordt ingericht is dat prettig, maar dat hoeft niet. Er kan ook gebruik gemaakt worden van een andere, rustige ruimte. Eenvoudige middelen zoals massagecrèmes, zachte dekens, muziek en extra drinken zijn wel nodig. In overleg kan er gezocht worden naar ondernemingen in de buurt die hier mogelijk donaties voor willen doen.

Tijdsplanning

Het verzamelen van gegevens en het implementeren van het programma in de interventiehuizen is eind 2016 gestart en loopt door t/m december 2018. Het Namaste Familieprogramma wordt geïmplementeerd en gedurende 2 jaar uitgevoerd. Tijdens het eerste jaar worden er regelmatig gegevens voor het onderzoek verzameld middels de vragenlijsten en interviews. Daarna nemen we t/m eind 2018 bij de familie, verzorging en arts van bewoners die overleden zijn nog eenmalig een vragenlijst af.

Het onderzoeksteam

VU medisch centrum – EMGO Instituut voor onderzoek naar gezondheid en zorg

Afdeling Sociale Geneeskunde

Dr. Jenny van der Steen, universitair hoofddocent/projectleider

Dr. Karlijn Joling, senior onderzoeker

Dr. Hanneke Smaling, uitvoerend onderzoeker

Drs. Sarah Doncker, projectcoördinator

Prof. dr. Wilco Achterberg, hoogleraar

Prof. dr. Anneke Francke, hoogleraar

Contact: Hanneke Smaling. Tel: 020-444 9688 (ma t/m vrij) of e-mail: namaste@vumc.nl

Meer informatie kunt u vinden op:

<http://www.zonmw.nl/nl/projecten/project-detail/effects-on-quality-of-life-and-family-caregiving-experiences-by-the-namaste-care-family-program-for/samenvatting/>